

DECKER, Pierre Jacques François de, eerste Vlaamsgezinde regeringsleider, publicist (Zelee 25 januari 1812 - Schaarbeek 4 januari 1891).

Liep school in zijn geboorteplaats. Aanvankelijk volgde hij middelbaar onderwijs te Melle (1821-'23), vervolgens, van 1824 tot '28, te Sint-Niklaas, Geraardsbergen, Tourcoing en Saint-Acheul. Na

P. de Decker door J. Schubert (1857).

een verblijf te Freiburg in Zwitserland wordt hij in 1830 opnieuw ingeschreven aan het college te Sint-Niklaas om vervolgens, in 1831, zijn middelbare studie te voltooien aan het Sint-Barbaracollege te Gent. Behaalde aan de universiteit aldaar in 1832 zijn kandidatuur in de wijsbegeerte en letteren en in 1834 het doctoraat in de rechten. Werd in maart 1838 gekozen tot provincieraadslid van Oost-Vlaanderen. Van 1839 tot '66 volksvertegenwoordiger voor Dendermonde. In 1853 trad hij te Brussel in het huwelijk. Op aandringen van Leopold I leidde hij, van maart 1855 tot oktober '57, het laatste unionistische kabinet, dat ten val kwam als gevolg van de liberale agitatie tegen de zgn. kloosterwet. Omstreeks 1860 aanvaardde hij functies bij financiële instellingen. In 1870 was hij, persoonlijk evenwel vrijuit gaande, betrokken bij het berucht bankroet van de Langrand-Dumonceau-ondernemingen, met als gevolg dat zijn benoeming tot gouverneur van Limburg door de katholieke regering, op 11 oktober 1871, een liberale afkeuring uitlokte en hij reeds op 27 november van datzelfde jaar zijn ontslag indiende. Na zijn studie werkte hij zich op tot een gewaardeerd publicist met politieke en literaire belangstelling. In 1837 richtte hij met A. Dechamps de *Revue de Bruxelles* op. Reeds in het begin van de jaren dertig toonde de politicus in spe aandacht voor de Vlaamse literaire beweging en onderhoudt hij connecties met o.m. P. van Duyse, J.F. Willems, F.A. Snellaert en vooral met zijn persoonlijke vriend en oud-studiegenoot baron J. de Saint-Genois. Zijn Vlaamsgezindheid was onafscheidelijk verbonden zowel met zijn katholicisme als met zijn politieke visie op de jonge Belgische Staat. Hij werd namelijk gedreven door een Belgisch patriottisme, dat alleen heil zag in het unionisme. Zowel het ultramontaanse katholicisme als het extreme antiklerikale liberalisme achtte hij uit den boze. In menig geschrift zette hij zijn zienswijze uiteen en spoorde hij aan tot gematigdheid en tot samenwerking tussen de politiek-ideologische richtingen, o.m. in *Quinze ans (1830-1845)* (1845) en in *L'esprit de parti et l'esprit national* (1852). Van een overtuigd katholiek, die echter in de moderne vrijheden, zoals die in de Belgische constitutie besloten lagen, voor het katholicisme de kans zag zich vrij te ontplooien, is dergelijke opvatting – hoewel grotendeels voorbijgestreefd – begrijpelijk.

In het kader nu van deze Belgische politieke visie dient men zijn Vlaamsgezindheid te situeren. Hij beschouwde de zeden, de religie en de taal niet alleen als de belangrijkste authentieke kenmerken van een volk, maar hij zag in de V.B. meteen een instrument voor de duurzame eenheid van de Belgische staat, welke tenslotte uit een Vlaams en een Waals element bestond. Zijn Belgische vaderlandsliefde maakte hem ook huiverig voor eventuele toenaderingspogingen van de kant van Frankrijk. Als katholiek Belgisch-unionistisch politicus, en juist daardoor, ging zijn belangstelling naar de V.B. Het baart geen verwondering dat deze man op goede voet stond met H. Conscience, die er zich, als flamingant, veelal voor hoedde een partijpolitiek engagement aan te gaan. Hoewel hijzelf zich van het Frans bediende, heeft De Decker, in zijn functie van volksvertegenwoordiger, steeds de taaleisen van de Vlamingen ver-

dedigd. De eerste maal dat hij dat ostentatief deed, was in 1840 bij de petitionnementsbeweging, o.m. in zijn artikel *Du pétitionnement en faveur de la langue flamande*. Als voorstander van de nieuwe spelling sprak hij in 1843 zijn bezorgdheid uit over de weerbarstige houding van sommige katholieken, waardoor jonge flaminganten, o.m. te Antwerpen, in het vaarwater van het strijdende liberalisme terecht zouden komen. Hij was in 1846 lid van de commissie die de zorg op zich had genomen voor het grafmonument van J.F. Willems. Op 10 januari van dat jaar was hij, ingevolge de opportunistische politiek, door de regering-Van de Weyer ten opzichte van de Vlamingen gevoerd, tot lid van de Koninklijke Belgische Academie, Klasse der Letteren benoemd. In de Kamer bepleitte hij, op 7 februari 1854, de oprichting van een cursus in de Nederlandse literatuurgeschiedenis aan de universiteit te Gent en enkele maanden later stond hij op de bres voor Nederlandstalig landbouwonderwijs.

Toen P. de Decker in maart 1855 aan het hoofd van de regering kwam, waren de verwachtingen bij de Vlamingen uiteraard hoog gespannen, zij het dan dat de liberale flaminganten ten opzichte van de katholiek wel enig voorbehoud maakten. De flaminganten zagen nu de mogelijkheid, door een beroep op de regering, resultaten te boeken. De Decker-zelf was ervan overtuigd iets te kunnen bereiken. Aanvankelijk scheen die hoop gewettigd, maar al gauw begonnen zich bij de Vlamingen de redenen tot ontevredenheid op te stapelen. Naar aanleiding van de dichtwedstrijd, die op 2 juli 1855 bij de vijftiengste verjaring van de Septemberdagen werd uitgeschreven, waren het vooral de liberale Vlamingen, die, in acht genomen het opgegeven onderwerp (Lofspraak van België's lotgevalen sedert 1830 en de weldaden der nationale onafhankelijkheid) De Decker op de korrel namen. Het Nederlandsch Kunstverbond te Antwerpen protesteerde toen in een open brief aan de regeringsleider en wees erop, dat het de Vlamingen vooralsnog onmogelijk was België te bezingen. Hij had het, als minister, niet gemakkelijk en ondervond heelwat tegenkanting, zoals o.m. blijkt uit het feit dat hij zich i.v.m. het Nederlandstalig landbouwonderwijs moest neerleggen bij een compromisoplossing (15 november 1855). Een verwezenlijking, die hijzelf als realiseerbaar aanvoelde, werd hem tenslotte door de flaminganten a.h.w. opgedrongen, nl. de instelling van de Vlaamse Grievencommissie op 27 juni 1856. De Decker was geen „harde” politicus en als minister niet altijd krachtdadig, maar hij hield vast aan zijn politieke overtuiging en liet zich altijd gelden als een Vlaamsgezind Belgisch staatsman.

WERKEN: Artikelen: *Du pétitionnement en faveur de la langue flamande*, in *Revue de Bruxelles* (1840, p. 96-135; verscheen ook afzonderlijk); - bijdragen in *Annuaire de l'Académie royale de Belgique*: o.m. *Notice sur Jean-François Willems* (1847, p. 117-148; de Nederlandse vertaling door J.F.C. Verspreuwen verscheen als brochure: *Levensschets van Jan Frans Willems*, 1847); *Notice sur la vie et les travaux de M. le baron Jules de Saint-Genois* (1869, p. 147-206); *Henri Conscience, membre de l'Académie royale de Belgique. Notice* (1885, p. 295-388). - Boeken: *Quinze ans (1830-1845)* (1845; Nederlandse vertaling door P. Ecrevisse, *Vyftien jaren (1830-1845)*, 1846); *L'esprit de parti et l'esprit national* (1852).

LITERATUUR: *De Vlaamsche zaak voor de Kamer der volksvertegenwoordigers, in 1854* (1854); - J. [= J. Vuylsteke], *De Vlaamsche Beweging (De Minister de Decker en de Minister Rogier; de Vlaamsche Commissie, haar verslag; tegen-*

verslag der regering), in *De Nederlandsche Spectator* (1861, p. 137-139, 145-147, 154-155, 161-162, 169-170) - *Académie royale de Belgique. Notices biographiques et bibliographiques concernant les membres, les correspondants et les associés* (1887, p. 310-313); - Ch. Piot, *Notice sur Pierre-Jacques-François De Decker, membre de l'Académie*, in *Annuaire de l'Académie royale de Belgique* (1892, p. 215-284, met uitgebreide bibliografische gegevens); - J. Bols, *Eenige onuitgegeven brieven van Hendrik Conscience aan het licht gebracht*, in *De Vlaamsche Kunstbode* (1907, p. 22-32, 79-89, 113-120); - M. de Vroede, *De Vlaamse Beweging in 1855-1856. Bijdrage tot een meer verantwoorde kennis van haar evolutie* (1960); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, II (1963); - M. de Vroede, *Decker, Pieter de*, in *Nationaal Biografisch woordenboek*, I (1964).

JAN HARDY

DECKERS, Herman, kunstschilder en publicist